

Consiliul
Uniunii Europene

Bruxelles, 14 mai 2024
(OR. en)

9097/24

Dosar interinstituțional:
2024/0012(NLE)

POLCOM 167
COMER 68
RELEX 547
DUAL USE 35
RECH 173
ENER 188
ENV 433

ACTE LEGISLATIVE ȘI ALTE INSTRUMENTE

Subiect: RECOMANDARE A CONSILIULUI privind consolidarea securității
cercetării

RECOMANDAREA CONSILIULUI

din ...

privind consolidarea securității cercetării

CONSILIUL UNIUNII EUROPENE,

având în vedere Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene, în special articolul 292 coroborat cu articolul 182 alineatul (5),

având în vedere propunerea Comisiei Europene,

întrucât:

- (1) Deschiderea, cooperarea internațională și libertatea academică se află în centrul cercetării și inovării de talie mondială. Cu toate acestea, având în vedere tensiunile internaționale tot mai mari și însemnătatea geopolitică crescândă a cercetării și inovării, cercetătorii și cadrele universitare din Uniune sunt din ce în ce mai expuși la riscuri în ceea ce privește securitatea cercetării atunci când cooperează la nivel internațional, ceea ce face ca cercetarea și inovarea europeană să se confrunte cu influențe răuvoitoare și să facă obiectul unor utilizări abuzive care afectează securitatea Uniunii sau încalcă valorile și drepturile fundamentale ale Uniunii, astfel cum sunt definite în Tratatul privind Uniunea Europeană (TUE) și în Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene (denumită în continuare „Carta”). Prin urmare, este esențial ca sectorul de cercetare și inovare al Uniunii să fie sprijinit și înzestrat cu mijloacele necesare pentru a face față acestor riscuri. Sunt necesare măsuri de protecție precise și proporționale pentru a menține o cooperare internațională deschisă și sigură.
- (2) Contextul geopolitic în schimbare necesită de urgență un răspuns comun din partea tuturor statelor membre și a Comisiei pentru a consolida și a exploata potențialul de cercetare și inovare în întreaga Uniune. Numai prin eforturi colective se poate asigura consolidarea securității cercetării. Acest context necesită și o reechilibrare a cooperării internaționale în domeniul cercetării și inovării în lumina intereselor, principiilor și valorilor Uniunii pentru a dezvolta și a proteja autonomia strategică a Uniunii, menținând în același timp o economie deschisă¹ și urmărindu-se să se asigure condiții de concurență echitabile și o deschidere reciprocă echilibrată.

¹ Reuniunea extraordinară a Consiliului European (1 și 2 octombrie 2020) – Concluzii 13/20, punctul 3.

- (3) Știința deschisă asigură faptul că cercetarea științifică devine cât mai accesibilă posibil în beneficiul științei, al economiei și al societății în ansamblu. Cooperarea internațională în domeniul cercetării și inovării este vitală pentru a găsi soluții la provocările mondiale presante, în beneficiul societăților noastre, și stimulează excelența științifică, iar mobilitatea internațională a talentelor din domeniul cercetării îmbogățește lucrările științifice și este esențială pentru impulsivitatea inovării și realizarea de progrese științifice. Libertatea academică înseamnă că cercetătorii sunt liberi să își desfășoare activitatea de cercetare și să aleagă metodele de cercetare, precum și partenerii lor de cercetare din întreaga lume, fără a neglija faptul că libertatea academică presupune o responsabilitate academică.
- (4) Intensificarea concurenței strategice și revenirea la politica de putere conduc la relații internaționale din ce în ce mai tranzacționale. Această schimbare a generat amenințări diverse, imprevizibile și, adesea, hibride². Având în vedere rolul esențial al cunoștințelor și tehnologiilor critice pentru întâietatea în domeniul politic, economic, militar și al informațiilor, unii dintre concurenții Uniunii își dezvoltă tot mai mult capacitățile în acest sens sau desfășoară în mod activ strategii de fuziune între planul civil și cel militar.
- (5) Amenințările hibride pot afecta toate sectoarele relevante; cu toate acestea, date fiind caracteristicile sale de deschidere, de libertate academică, de autonomie instituțională și de colaborare pe plan mondial, sectorul cercetării și inovării este deosebit de vulnerabil. Cercetătorii și inovatorii din Uniune pot fi vizați pentru a se obține cunoștințe și tehnologii de ultimă generație, uneori prin utilizarea unor metode înșelătoare și disimulate sau pur și simplu prin furt ori coerciție, dar cel mai adesea prin exploatarea cooperării academice internaționale realizată, în aparență, cu bună credință. Pe lângă faptul că periclitează securitatea și bunăstarea, amenințările hibride ar putea afecta libertatea academică și integritatea în cercetare în Uniune.

² Cadrul comun privind contracararea amenințărilor hibride – Un răspuns al Uniunii Europene, JOIN(2016)18.

- (6) Așadar, sectorul cercetării și inovării se află într-un context internațional din ce în ce mai dificil în ceea ce privește colaborările, marcat de riscul de transfer nedorit al unor cunoștințe și tehnologii critice către țări terțe, ce ar putea fi folosite pentru a consolida capacitățile militare și serviciile de informații ale țărilor respective, afectând astfel securitatea Uniunii și a statelor sale membre, ori în scopuri ce încalcă valorile și drepturile fundamentale ale Uniunii. Chiar dacă nu sunt întotdeauna ilegale, aceste colaborări pot pune probleme semnificative în ceea ce privește securitatea și etica.
- (7) În conformitate cu autonomia instituțională și libertatea academică, organizațiile care desfășoară activități de cercetare și organizațiile de finanțare a cercetării sunt principalele responsabile de dezvoltarea și gestionarea cooperării lor internaționale. Autoritățile publice de la toate nivelurile ar trebui să ia în calcul posibilitatea de a le oferi asistență și sprijin, furnizându-le mijloacele de a lua decizii în cunoștință de cauză și de a gestiona riscurile ce pot decurge pentru securitatea cercetării.
- (8) În mai multe state membre și la nivelul Uniunii au avut loc în ultimii ani dezbateri privind consolidarea securității cercetării și s-au luat mai multe inițiative:
- în mai 2021, Comisia a publicat comunicarea sa privind Abordarea globală a cercetării și inovării, schițând o nouă Strategie europeană privind politica internațională în domeniul cercetării și inovării. Consiliul a răspuns în septembrie 2021 prin adoptarea unor concluzii ale Consiliului care subliniază angajamentul Uniunii și al statelor membre de a consolida măsurile de combatere a ingerințelor străine;

- au fost introduse mai multe garanții în programul-cadru al Uniunii pentru cercetare și inovare 2021–2027, Orizont Europa, transpunând în practică responsabilitatea distinctă a Uniunii, care se numără printre cei mai mari finanțatori ai cercetării din Europa;
- în noiembrie 2021, Consiliul a adoptat agenda de politici privind Spațiul european de cercetare (SEC) 2022–2024, ca parte a concluziilor sale privind viitoarea guvernanță a SEC, în care combaterea ingerințelor străine este inclusă în una dintre acțiunile sale prioritare;
- în ianuarie 2022, ca urmare a angajamentelor sale care decurg atât din Abordarea globală, cât și din agenda de politici privind SEC, Comisia a publicat documentul de lucru al serviciilor sale privind combaterea ingerințelor străine în cercetare și inovare. În plus, pentru a facilita învățarea *inter pares* în rândul statelor membre, pe parcursul anului 2023 a avut loc un exercițiu de învățare reciprocă;
- la 9 martie 2022, Parlamentul European a adoptat o rezoluție referitoare la „ingerințele externe în toate procesele democratice din cadrul Uniunii, inclusiv dezinformarea”, în care solicită consolidarea libertății academice, îmbunătățirea transparenței finanțărilor din străinătate, precum și cartografierea și monitorizarea ingerințelor străine în sfera culturală, academică și religioasă;

- în aprilie 2022, Consiliul a adoptat concluzii privind o strategie europeană de capacitate a instituțiilor de învățământ superior pentru viitorul Europei, în care se subliniază că o cooperare aprofundată în cadrul Uniunii poate fi benefică pentru sprijinirea instituțiilor de învățământ superior și pentru dotarea cercetătorilor, a formatorilor, a studenților și a personalului cu instrumentele necesare pentru a face față provocărilor unei colaborări globale echitabile, cum ar fi inechitatea, ingerințele străine și obstacolele în calea științei deschise. De asemenea, Consiliul a subliniat necesitatea de a se promova o înțelegere în cunoștință de cauză și independentă a omologilor lor din țările terțe;
- la 10 iunie 2022, Consiliul a adoptat concluzii privind principii și valori pentru cooperarea internațională în cercetare și inovare, în care subliniază importanța gestionării riscurilor și a securității și invită Comisia și statele membre să dezvolte în continuare bunele practici;
- dintr-o perspectivă mai largă asupra securității și apărării, se desfășoară în prezent, în cadrul Strategiei Uniunii privind uniunea securității³ și al Busolei strategice pentru securitate și apărare, activități care vizează o evaluare comună a amenințărilor și a provocărilor și o mai mare coerență a acțiunilor în domeniul securității și apărării, inclusiv prin setul de instrumente al Uniunii pentru contracararea amenințărilor hibride, ce reunește diferite instrumente ce au drept scop depistarea și combaterea amenințărilor hibride;

³ COM(2020)605.

- în domeniul normelor Uniunii privind controlul exporturilor de produse și tehnologii cu dublă utilizare, Regulamentul (UE) 2021/821 al Parlamentului European și al Consiliului⁴ are o importanță deosebită pentru securitatea cercetării. Pentru a ajuta organizațiile din domeniul cercetării, Comisia a publicat, în septembrie 2021, o recomandare privind programele de conformitate referitoare la cercetarea care implică produse cu dublă utilizare⁵.

(9) Comisia și Înalțul Reprezentant au adoptat o comunicare comună privind Strategia europeană pentru securitate economică⁶, menită să asigure că Uniunea continuă să beneficieze de deschidere economică, reducând în același timp la minimum riscurile pentru securitatea sa economică. Strategia propune o abordare bazată pe trei piloni: promovarea bazei economice și a competitivității Uniunii, protejarea împotriva riscurilor și crearea de parteneriate cu un număr cât mai mare posibil de țări pentru a aborda preocupări și interese comune. În cadrul fiecăruia dintre piloni, cercetarea și inovarea joacă un rol esențial.

⁴ Regulamentul (UE) 2021/821 al Parlamentului European și al Consiliului din 20 mai 2021 de instituire a unui regim al Uniunii pentru controlul exporturilor, serviciilor de intermediere, asistenței tehnice, tranzitului și transferului de produse cu dublă utilizare (JO L 206, 11.6.2021, p. 1).

⁵ Recomandarea (UE) 2021/1700 a Comisiei din 15 septembrie 2021 privind programele interne de asigurare a conformității pentru controalele cercetării care implică produse cu dublă utilizare în temeiul Regulamentului (UE) 2021/821 al Parlamentului European și al Consiliului de instituire a unui regim al Uniunii pentru controlul exporturilor, serviciilor de intermediere, asistenței tehnice, tranzitului și transferului de produse cu dublă utilizare (JO L 338, 23.9.2021, p. 1).

⁶ JOIN(2023)20.

- (10) Ca urmare a acestei comunicări comune, domeniile tehnologice critice pentru securitatea economică a Uniunii în vederea unei evaluări suplimentare a riscurilor împreună cu statele membre au fost identificate în Recomandarea (UE) 2023/2113 a Comisiei⁷. Evaluările riscurilor au fost deja lansate cu prioritate în patru dintre cele 10 domenii tehnologice critice identificate și anume: semiconductorii avansați, inteligența artificială, cuantica și biotehnologiile. Rezultatul evaluărilor riscurilor, odată finalizate, ar putea sta la baza altor măsuri potențiale de punere în aplicare a Strategiei europene pentru securitate economică, inclusiv a măsurilor de consolidare a securității cercetării.
- (11) În Comunicarea comună privind Strategia europeană pentru securitate economică, Comisia a mai anunțat că va propune măsuri de consolidare a securității cercetării prin asigurarea utilizării instrumentelor existente și prin identificarea și abordarea eventualelor lacune rămase, menținând în același timp deschiderea ecosistemului de cercetare și inovare. Prezenta recomandare face parte dintr-un pachet publicat de Comisie în ianuarie 2024, în continuarea comunicării comune.
- (12) În ceea ce privește identificarea lacunelor menționate la punctul anterior, discuțiile cu statele membre și cu organizațiile părților interesate demonstrează că factorii de decizie și toate celelalte părți implicate au nevoie urgentă de o mai mare claritate conceptuală, de o înțelegere comună a aspectelor în cauză, precum și a ceea ce constituie un răspuns politic atât proporțional, cât și eficace.

⁷ Recomandarea (UE) 2023/2113 a Comisiei din 3 octombrie 2023 privind domeniile tehnologice critice pentru securitatea economică a UE în vederea unei evaluări suplimentare a riscurilor împreună cu statele membre (JO L, 2023/2113, 11.10.2023, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reco/2023/2113/oj>).

- (13) Tot mai multe state membre au elaborat sau elaborează în prezent politici menite să consolideze securitatea cercetării. Eforturile respective contribuie, în general, la sensibilizare și la creșterea rezilienței, însă, pentru ca ele să fie cu adevărat eficace, ar trebui ca dezvoltarea și implementarea garanțiilor să se aplice în mod consecvent la toate nivelurile, inclusiv la nivelul Uniunii, la nivel național și la nivel regional, precum și la nivelul organizațiilor care desfășoară activități de cercetare și al organizațiilor de finanțare a cercetării. Prin urmare, este nevoie de o coordonare la nivelul Uniunii și de sprijin din partea Comisiei pentru consolidarea capacităților și schimbul de practici, cu scopul de a proteja integritatea SEC, respectând totodată competențele statelor membre de a merge mai departe, de exemplu prin elaborarea unor cadre de reglementare.
- (14) Este important ca amenințările hibride care afectează ecosistemul de cercetare și inovare să fie evaluate din punct de vedere structural, sporind gradul de conștientizare a situației în rândul factorilor de decizie, pe baza Capacității unice de analiză a informațiilor, și mai ales a celulei de fuziune împotriva amenințărilor hibride, și ținând seama de activitatea Centrului european de excelență pentru contracararea amenințărilor hibride, precum și a Agenției Uniunii Europene pentru Securitate Cibernetică și a Centrului european de combatere a criminalității informatice, înființat de Europol, în ceea ce privește amenințările la adresa securității cibernetice.
- (15) Având în vedere că o parte semnificativă a cercetării și inovării are loc în sectorul privat, ar trebui să se sublinieze că, deși riscurile la care sunt expuse întreprinderile pot fi similare, caracteristicile, nevoile și capacitățile acestora sunt diferite de cele ale organizațiilor care desfășoară activități de cercetare.

- (16) Ar trebui să se acorde atenția cuvenită experienței în materie de politici a statelor membre și a principalilor parteneri internaționali, subliniindu-se în același timp că ar trebui să se formuleze o abordare care să corespundă contextului european unic. De exemplu, se face schimb de bune practici în cadrul dialogului multilateral privind principiile și valorile pentru cooperarea internațională în cercetare și inovare, ca parte a negocierilor de asociere și a reuniunilor comitetului director comun în materie de știință și tehnologie în contextul acordurilor internaționale în domeniul științei și al tehnologiei, precum și în cadrul forurilor multilaterale precum G7 și al acordurilor multilaterale relevante privind controlul exporturilor.
- (17) Securitatea cercetării este o preocupare căreia i se acordă o atenție din ce în ce mai mare, iar dezbateră actuală cu privire la riscurile implicate și la modul optim de gestionare a acestora se intensifică. Prin urmare, este necesar să se sporească gradul de conștientizare, să se promoveze și să se faciliteze învățarea reciprocă între statele membre și organizațiile relevante ale părților interesate, precum și să se contribuie la o abordare a învățării care să fie atât flexibilă, cât și dinamică.
- (18) În sensul prezentei recomandări:
1. „securitatea cercetării” se referă la anticiparea și gestionarea riscurilor legate de:
 - (a) transferul nedorit de cunoștințe și tehnologii critice care poate afecta securitatea Uniunii și a statelor sale membre, de exemplu dacă sunt direcționate către scopuri militare sau de culegere de informații în țări terțe; (b) influența răuvoitoare asupra cercetării, atunci când cercetarea poate fi instrumentalizată de către sau din țări terțe, între altele pentru a crea dezinformare sau pentru a incita la autocenzură în rândul studenților și cercetătorilor, încălcându-se astfel libertatea academică și integritatea în cercetare în Uniune; (c) încălcări ale eticii sau ale integrității, atunci când cunoștințele și tehnologiile sunt utilizate pentru a suprima, a încălca sau a submina valori și drepturi fundamentale ale Uniunii, astfel cum sunt definite în tratate.

2. „sectorul cercetării și inovării” se referă la toate organizațiile care desfășoară activități de cercetare, inclusiv instituțiile de învățământ superior, în măsura în care desfășoară activități de cercetare, organizațiile de finanțare a cercetării și infrastructurile de cercetare din întreaga Uniune, precum și la toți ceilalți actori din ecosistemul de cercetare și inovare al Uniunii. Chiar dacă elemente ale prezentei recomandări pot fi la fel de relevante pentru întreprinderi, este nevoie de o colaborare cu actorii din sectorul privat pentru a aborda securitatea lor în materie de cercetare;
3. „organizație care desfășoară activități de cercetare” înseamnă orice organizație fără scop lucrativ care desfășoară activități de cercetare științifică;
4. „cooperare internațională” se referă la cooperarea organizațiilor care desfășoară activități de cercetare și a organizațiilor de finanțare a cercetării stabilite în Uniune sau a cercetătorilor individuali finanțați de aceste organizații, pe de o parte, cu entități, inclusiv întreprinderi, stabilite în afara Uniunii sau cu cercetători individuali finanțați de aceste entități, pe de altă parte. Cooperarea cu organizațiile și întreprinderile care desfășoară activități de cercetare, stabilite în Uniune dar deținute sau controlate din afara Uniunii, ar trebui avută în vedere pe baza unei evaluări a riscurilor.

5. „evaluarea riscurilor” se referă la un proces legat de cooperarea internațională în domeniul cercetării și inovării în care se ia în considerare o combinație de factori de risc principali. Combinația respectivilor factori determină nivelul de risc. Elementele esențiale care trebuie evaluate pot fi grupate în patru categorii: (a) profilul de risc al organizației stabilite în Uniune care participă la cooperarea internațională: se iau în considerare punctele forte și vulnerabilitățile organizației, inclusiv dependențele financiare, relevante pentru proiectul de cercetare; (b) domeniul cercetării și inovării în care urmează să aibă loc cooperarea internațională: se analizează dacă proiectul se axează pe domenii de cercetare care implică cunoștințe și tehnologii critice, metodologii, date sau o infrastructură de cercetare considerate a fi deosebit de sensibile din perspectiva securității sau a valorilor și a drepturilor fundamentale ale Uniunii; (c) profilul de risc al țării terțe în care este stabilit partenerul internațional sau din care își exercită dreptul de proprietate sau din care este controlat (de exemplu: dacă țării i se aplică măsuri restrictive sau dacă aceasta are un istoric deficitar în ceea ce privește statul de drept sau protecția drepturilor omului, o strategie agresivă de fuziune civilă-militară sau libertate academică limitată); (d) profilul de risc al organizației internaționale partenere, și anume exercitarea diligenței necesare față de organizația cu care se cooperează pentru a stabili, printre altele, dacă i se aplică măsuri restrictive sau dacă are legături cu armata, afilierile cercetătorilor sau ale personalului implicat, precum și intențiile partenerului în ceea ce privește utilizarea finală sau aplicarea rezultatelor cercetării;

6. „cunoștințele și tehnologiile critice” se referă la cunoștințe și tehnologii, inclusiv know-how, în domenii emergente și disruptive și în domenii fundamentale pentru competitivitatea economică, bunăstarea socială și securitatea Uniunii și a statelor sale membre și în care, în consecință, dependența excesivă de țările terțe este nedorită, având în vedere caracterul dinamic al securității cercetării și riscurile în continuă evoluție. Sunt incluse, printre altele, cercetarea și inovarea cu potențial de dublă utilizare.
7. „țări terțe” se referă la toate țările din afara Uniunii.

RECOMANDĂ STATELOR MEMBRE ȘI COMISIEI EUROPENE:

1. să ia în considerare următoarele principii de internaționalizare responsabilă atunci când concep și pun în aplicare acțiuni de politică menite să consolideze securitatea cercetării:
 - (a) continuarea promovării și apărării libertății academice și autonomiei instituționale, ținând seama de faptul că organizațiile care desfășoară activități de cercetare sunt principalele responsabile de cooperarea lor internațională în domeniul cercetării și inovării;
 - (b) continuarea promovării și încurajării cooperării internaționale în ceea ce privește cercetarea și inovarea care să fie atât deschisă, cât și sigură, în conformitate cu principiul „cât mai deschis cu putință, dar atât de închis cât este necesar”, asigurându-se faptul că rezultatele cercetării sunt ușor de găsit, accesibile, interoperabile și reutilizabile (FAIR), ținând seama în mod corespunzător de restricțiile aplicabile, inclusiv de preocupările în materie de securitate;
 - (c) asigurarea proporționalității măsurilor: în cazul în care se introduc măsuri de protecție, acestea nu ar trebui să depășească ceea ce este necesar pentru a atenua riscurile implicate și pentru a evita sarcina administrativă inutilă. Obiectivul urmărit este gestionarea riscurilor, mai degrabă decât evitarea acestora;
 - (d) dirijarea măsurilor de securitate a cercetării către protejarea securității economice, precum și a securității Uniunii și a securității naționale, și apărarea și promovarea valorilor și drepturilor fundamentale ale Uniunii, a libertății academice și a integrității în cercetare, evitând în același timp protecționismul și instrumentalizarea politică a cercetării și inovării;

- (e) promovarea autonomiei în sectorul cercetării și inovării, în cadrul de reglementare aplicabil, înzestrând actorii din acest sector cu mijloacele necesare pentru a lua decizii în cunoștință de cauză, evidențiind responsabilitățile față de societate ale organizațiilor care desfășoară activități de cercetare, fără a neglija faptul că libertatea academică presupune o responsabilitate academică;
- (f) adoptarea unei abordări la nivelul întregii administrații publice, care să reunească expertiza și competențele relevante, să asigure o abordare cuprinzătoare a securității cercetării și să promoveze coerența acțiunilor administrației publice și a mesajelor către sectorul cercetării și inovării, inclusiv măsuri necesare de perfecționare și recalificare a forței de muncă relevante;
- (g) concomitent cu urmărirea unei abordări bazate pe riscuri, adoptarea unor politici nediferențiate în funcție de țară, care să identifice și să abordeze riscurile pentru securitatea cercetării indiferent de unde provin, deoarece astfel se obține cea mai bună garanție a menținerii unei abordări echilibrate în ceea ce privește oportunitățile și riscurile din cadrul cooperării în domeniul cercetării și inovării și a faptului că nu sunt trecute cu vederea evoluțiile din peisajul amenințărilor, inclusiv apariția unor noi actori amenințători;
- (h) asigurarea faptului că se depun toate eforturile pentru a se evita toate formele, atât directe, cât și indirecte, de discriminare și de stigmatizare a grupurilor și a persoanelor, care ar putea apărea ca un efect nedorit al măsurilor de protecție și asigurarea respectării depline a drepturilor fundamentale consacrate în Cartă;

- (i) recunoașterea caracterului dinamic al securității cercetării, modelat de noile cunoștințe, de evoluția riscurilor și de contextul geopolitic, ceea ce necesită o abordare bazată pe învățare, cu reexaminări și actualizări periodice, astfel încât politicile în materie de securitate a cercetării și eforturile conexe de consolidare a capacităților să rămână la zi, eficiente, proporționale și în concordanță cu principiile sus-menționate.

RECOMANDĂ CA STATELE MEMBRE, cu respectarea deplină a subsidiarității, proporționalității, autonomiei instituționale și libertății academice, precum și în conformitate cu caracteristicile naționale specifice ale statelor membre, cu diferitele lor puncte de plecare și cu competențele lor exclusive în ceea ce privește securitatea națională, fără a aduce atingere posibilității ca statele membre să meargă mai departe:

2. să depună eforturi pentru a elabora și a pune în aplicare un set coerent de măsuri de politică pentru a spori securitatea cercetării, utilizând în mod optim elementele enumerate în prezenta secțiune;
3. să întrețină un dialog cu sectorul cercetării și inovării în vederea definirii responsabilităților și a rolurilor, precum și a elaborării unei abordări naționale, dacă nu există deja, de exemplu prin orientări sau printr-o listă de măsuri și inițiative relevante pentru a consolida securitatea cercetării, cu un proces clar de punere în aplicare, luând în considerare, totodată, orientările Comisiei și instrumentele de sprijin disponibile;

4. după caz, să creeze o nouă structură ori un serviciu de sprijin sau să le consolideze pe cele existente, pentru a ajuta actorii din sectorul cercetării și inovării să facă față riscurilor din sfera cooperării internaționale în domeniul cercetării și inovării. Prin aducerea laolaltă a expertizei și a competențelor transsectoriale, o astfel de structură de sprijin sau un asemenea serviciu de sprijin ar putea furniza informații și consiliere pe care organizațiile care desfășoară activități de cercetare și organizațiile de finanțare a cercetării să le poată utiliza pentru a lua decizii în cunoștință de cauză, pe baza unei evaluări a oportunităților și a riscurilor unei cooperări internaționale avute în vedere, precum și alte servicii de care sectorul cercetării și inovării are nevoie în mod negreșit, inclusiv activități de sensibilizare și cursuri de formare;
5. să consolideze baza de date validate pentru elaborarea politicilor în materie de securitate a cercetării, prin analizarea peisajului amenințărilor, inclusiv din perspectiva securității cibernetice;
6. să faciliteze schimbul de informații între organizațiile care desfășoară activități de cercetare și organizațiile de finanțare a cercetării, pe de o parte, și agențiile de informații, pe de altă parte, de exemplu prin informări sintetice clasificate și neclasificate sau prin intermediul unor funcționari de legătură specializați;
7. să dezvolte sau să consolideze cooperarea transsectorială în cadrul administrației publice, în special prin reunirea factorilor de decizie responsabili de învățământul superior, de cercetare și inovare, de comerț, de afacerile externe, de informații și de securitate;
8. să obțină informații cu privire la reziliența sectorului, precum și cu privire la eficacitatea și proporționalitatea politicilor în materie de securitate aplicabile în domeniul cercetării, inclusiv prin teste periodice de reziliență și prin simulări de incidente, luând în considerare, după caz, sprijinul din partea Comisiei;

9. să acorde o atenție deosebită cooperării internaționale în domenii care presupun cunoștințe și tehnologii critice, inclusiv cele identificate în Recomandarea (UE) 2023/2113 a Comisiei, precum și rezultatelor unor astfel de evaluări colective ale riscurilor;
10. pentru a se asigura conformitatea cu normele aplicabile ale Uniunii privind controlul exporturilor de produse cu dublă utilizare și cu măsurile restrictive adoptate în temeiul articolului 29 din TUE și al articolelor 207 și 215 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene, să ia măsuri naționale, în special cu privire la transferul intangibil de tehnologie, precum și să consolideze punerea în aplicare și asigurarea respectării măsurilor restrictive care sunt relevante pentru cercetare și inovare;
11. să contribuie în mod proactiv la platforma Uniunii de tip ghișeu unic privind combaterea ingerințelor străine în cercetare și inovare, prin partajarea instrumentelor și a resurselor dezvoltate prin finanțare publică, cu scopul de a facilita adoptarea transfrontalieră a acestor instrumente și resurse și de a le pune la dispoziție într-un mod ușor de utilizat, accesibil și sigur;
12. să colaboreze cu sectorul privat pentru a elabora orientări pentru întreprinderile implicate în cercetare și inovare, inclusiv pentru întreprinderile nou-înființate care desfășoară activități intense de cercetare, întreprinderile de tip spin-off și întreprinderile mici și mijlocii. În acest sens, ar trebui să se atragă atenția asupra normelor existente, inclusiv asupra celor privind controlul exporturilor de produse cu dublă utilizare, asupra examinării investițiilor străine, precum și asupra lucrărilor în curs privind monitorizarea investițiilor în străinătate;
13. să ia în considerare, dacă este relevant și pe baza unei evaluări a riscurilor, aplicarea măsurilor cuprinse în prezenta recomandare pentru activitățile de cooperare internațională în legătură cu mobilitatea cercetătorilor;

Rolul organizațiilor de finanțare a cercetării

14. să colaboreze cu organizațiile de finanțare a cercetării pentru a le încuraja să asigure faptul că:
- (a) securitatea cercetării face parte integrantă din procesul de depunere a cererilor care ia în considerare diferiți factori care, luați împreună, definesc profilul de risc al unui proiect. Obiectivul urmărit este de a încuraja beneficiarii să ia în considerare contextul în care se desfășoară cooperarea în domeniul cercetării și inovării și motivațiile și obiectivele (ascunse) care ar putea juca un rol, asigurând faptul că riscurile și amenințările potențiale sunt identificate în avans;
 - (b) proiectele de cercetare selectate pentru finanțare care creează îngrijorare sunt supuse unei evaluări a riscurilor proporțională cu profilul lor de risc, pentru a se putea conveni asupra unor măsuri adecvate de gestionare a riscurilor, asigurându-se, în același timp, că durata procedurii de acordare a granturilor nu este întârziată în mod nejustificat și evitându-se orice sarcină administrativă inutilă.
 - (c) ori de câte ori se încheie acorduri de parteneriat în domeniul cercetării cu entități străine, inclusiv prin memorandumuri de înțelegere, se acordă atenție posibilelor riscuri legate de cooperarea internațională și se includ condiții-cadru esențiale, cum ar fi respectarea valorilor și drepturilor fundamentale ale Uniunii, a libertății academice, a reciprocității și a acordurilor privind gestionarea activelor intelectuale, incluzând diseminarea și exploatarea rezultatelor, acordarea de licențe sau transferul rezultatelor și crearea de proiecte de tip spin-off, și se prevede existența unei strategii de ieșire în cazul în care nu sunt respectate condițiile acordurilor;

- (d) atunci când se aplică măsuri de protecție în cadrul programelor naționale de finanțare, se ține seama de cele aplicate în programele de finanțare relevante ale Uniunii;
- (e) solicitantii caută să obțină garanții din partea potențialilor parteneri în cazul proiectelor cu un profil ridicat de risc, de exemplu prin intermediul unui acord de parteneriat, ținând seama de condițiile-cadru esențiale de tipul celor enumerate la punctul 15 litera (c);
- (f) organizația de finanțare dispune de expertiza și de competențele adecvate pentru a răspunde preocupărilor în materie de securitate a cercetării și pentru a integra securitatea cercetării în măsurile existente de monitorizare și evaluare, inclusiv pentru a monitoriza incidentele și a lua în timp util măsuri credibile în caz de neconformitate.

Sprijin pentru organizațiile care desfășoară activități de cercetare

15. să încurajeze și să sprijine organizațiile care desfășoară activități de cercetare
- (a) să participe la schimbul de informații, învățarea reciprocă, dezvoltarea de instrumente și orientări și raportarea incidentelor între omologi, precum și să ia în considerare punerea în comun a resurselor pentru a utiliza în mod optim resursele și expertiza care sunt limitate și dispersate;
 - (b) să pună în aplicare proceduri interne de gestionare a riscurilor în mod sistematic, inclusiv prin evaluarea riscurilor, în ceea ce privește îndeplinirea obligației de diligență cu privire la potențialii parteneri și prin implicarea nivelurilor ierarhice superioare ale procesului decizional intern în cazul aspectelor care creează îngrijorare, evitând în același timp orice sarcină administrativă inutilă;

- (c) ori de câte ori încheie acorduri de parteneriat în domeniul cercetării cu entități străine, inclusiv prin memorandumuri de înțelegere, să acorde atenție posibilelor riscuri legate de cooperarea internațională și să integreze condiții-cadru esențiale, cum ar fi respectarea valorilor și drepturilor fundamentale ale Uniunii, a libertății academice, a reciprocității și a acordurilor privind gestionarea activelor intelectuale, incluzând diseminarea și exploatarea rezultatelor, acordarea de licențe sau transferul rezultatelor și crearea de proiecte de tip spin-off, și să prevadă existența unei strategii de ieșire în cazul în care nu sunt respectate condițiile acordurilor;
- (d) să evalueze riscurile aferente programelor de stimulare a talentelor, care sunt sponsorizate de guverne străine, în domeniul cercetării și inovării, mai ales concentrându-se asupra oricăror obligații nedorite impuse beneficiarilor lor, și să garanteze că prestatorii cursurilor și formărilor prezenți în campusurile universitare, susținuți de guverne străine, respectă misiunea și normele instituției-gazdă;
- (e) să investească în expertiză și competențe specifice în ceea ce privește securitatea cercetării la nivel intern, să atribuie responsabilitatea în materie de securitate a cercetării la nivelurile organizaționale adecvate și să investească în igiena cibernetică și în crearea unei culturi în care deschiderea și securitatea să fie echilibrate;
- (f) să înlesnească accesul la programe de formare, inclusiv la cursuri online, pentru personalul de cercetare nou și pentru cel existent, precum și să dezvolte programe de educație și formare destinate formării consilierilor pe probleme de securitate și altor factori relevanți și formării persoanelor responsabile cu angajarea și personalului care se ocupă de internaționalizare pentru a fi în măsură să verifice și să depisteze, în cadrul unui proces de verificare structurală, elementele care creează îngrijorare din candidaturile la posturi de cercetare, în special pentru cele din domenii de cercetare care presupun cunoștințe și tehnologii critice;

- (g) să asigure, în publicațiile științifice și în toate celelalte forme de diseminare a rezultatelor cercetării, transparența deplină cu privire la sursele de finanțare și la afilierea personalului de cercetare, evitând ca dependențele străine și conflictele de interese sau de angajamente să afecteze calitatea și conținutul cercetării;
- (h) să introducă compartimentarea fizică și virtuală, garantând că, pentru spații precum laboratoarele și infrastructura de cercetare, dar și pentru datele și sistemele deosebit de sensibile, accesul se acordă pe baza unei nevoi stricte de a cunoaște și că, pentru sistemele online, există mecanisme solide de securitate cibernetică;
- (i) să evalueze riscurile legate de echipamente, laboratoare și infrastructuri de cercetare sponsorizate de entități stabilite în țări terțe sau controlate de acestea ori achiziționate de la respectivele entități, concentrându-se mai ales asupra oricăror obligații nedorite impuse organizațiilor-gazdă;
- (j) să se asigure că toate formele de discriminare și stigmatizare, atât directe, cât și indirecte, sunt evitate, că siguranța personală este protejată, acordând o atenție deosebită constrângerii diasporei de către statul de origine și altor forme de influență răuvoitoare, care ar putea da naștere la autocenzură și ar putea avea implicații în materie de securitate pentru cercetătorii, doctoranzii și studenții străini implicați, precum și că incidentele sunt raportate.

RECOMANDĂ COMISIEI:

16. să utilizeze pe deplin metoda deschisă de coordonare, în special structurile de guvernanță ale SEC, și să sprijine punerea în aplicare a prezentei recomandări prin creșterea gradului de conștientizare, prin facilitarea și promovarea învățării reciproce, prin permiterea consolidării capacităților, precum și prin facilitarea coerenței politicilor; să includă conținutul prezentei recomandări și în agendele platformelor și consiliilor strategice relevante;
17. să dezvolte și să mențină o platformă Uniunii de tip ghișeu unic pentru combaterea ingerințelor străine în cercetare și inovare, al cărei obiectiv să fie de a consolida toate datele, instrumentele, rapoartele și alte resurse pertinente elaborate la nivelul Uniunii, la nivel național, regional, organizațional sau în afara Uniunii, care să fie prezentate într-un mod ușor de utilizat, accesibil și sigur;
18. să sprijine strângerea de elemente de probă pentru elaborarea politicilor în domeniul securității cercetării și să reunească expertiza relevantă din partea statelor membre și a părților interesate, precum și să examineze și evalueze opțiunile pentru o susținere structurală sporită în această privință, de exemplu prin intermediul unui centru european de expertiză privind securitatea cercetării, ținând seama de structurile existente și stabilind o legătură între acest centru și platforma de tip ghișeu unic, în plus ar putea fi adăugate, la momentul oportun, funcționalități suplimentare pentru a sprijini statele membre și sectorul cercetării și inovării;
19. să sporească, în cooperare cu Înalțul Reprezentant al Uniunii pentru afaceri externe și politica de securitate, gradul de conștientizare a situației în rândul factorilor de decizie prin evaluarea structurală a amenințărilor hibride cu care se confruntă ecosistemul de cercetare și inovare;

20. să elaboreze o metodologie de testare a rezilienței pentru organizațiile care desfășoară activități de cercetare, care să poate fi folosită în mod benevol de statele membre împreună cu organizațiile lor care desfășoară activități de cercetare;
21. să își continue activitatea, în cocreare cu statele membre și cu implicarea părților interesate, cu privire la evaluarea riscurilor tehnologiilor critice, precum și să întrețină un dialog care să asigure schimbul de informații și coerența abordării în ceea ce privește evaluarea riscurilor și măsurile de protecție a securității cercetării în programele naționale de finanțare și în programele de finanțare relevante ale Uniunii;
22. să dezvolte instrumente și resurse, atât nediferențiate în funcție de țară, cât și specifice fiecărei țări, pentru a sprijini organizațiile care desfășoară activități de cercetare în exercitarea diligenței necesare față de potențialii parteneri din țări terțe;
23. să organizeze, împreună cu organizațiile părților interesate de la nivelul Uniunii, o manifestare emblematică bienală privind securitatea cercetării, având drept obiectiv schimbul de informații și dezbaterile axate pe soluții;
24. să elaboreze orientări interpretative, dacă este necesar, cu privire la întocmirea procedurilor de evaluare a riscurilor, precum și cu privire la aplicarea legislației Uniunii relevante. Acest deziderat se aplică în special normelor privind controlul exporturilor, mai ales transferului intangibil de tehnologie, cerințelor în materie de vize pentru cercetătorii străini, precum și interpretării anumitor cerințe privind știința deschisă și gestionarea activelor intelectuale din perspectiva securității cercetării.
25. să colaboreze cu sectorul cercetării și inovării și cu statele membre pentru a evalua cele mai bune modalități de creștere a transparenței surselor de finanțare a cercetării și a afilierilor cercetătorilor;

26. să consolideze dialogul și cooperarea cu partenerii internaționali privind securitatea cercetării, prin schimb de informații, de experiență și de bune practici, și să caute modalități de aliniere a măsurilor de protecție, precum și să ia în calcul posibilitatea ca Uniunea să se exprime la unison pe această temă în forurile multilaterale.

MONITORIZAREA PROGRESSELOR

27. Comisia este invitată să monitorizeze progresele înregistrate în legătură cu punerea în aplicare a prezentei recomandări în mod transparent și bazat pe indicatori clari, în strânsă cooperare cu statele membre și după consultarea părților interesate în cauză, recurgând la platforma privind politicile SEC, și să raporteze Consiliului din doi în doi ani, în cadrul raportării sale bienale privind Abordarea globală a cercetării și inovării și al raportării sale existente privind programul-cadru pentru cercetare și inovare.
28. Dată fiind urgența unui răspuns comun, statele membre sunt invitate să pună în aplicare prezenta recomandare și să pună la dispoziția Comisiei informații referitoare la abordarea lor națională (menționată în recomandarea 3 adresată statelor membre), drept contribuție la activitățile Comisiei de monitorizare și raportare sus-menționate.

29. După o evaluare aprofundată și în funcție de evoluția situației geopolitice, se pot propune acțiuni și măsuri suplimentare.

Adoptată la Bruxelles, ...

Pentru Consiliu
Președintele
